

ترویج فرهنگ وقف، زمینه‌ساز فقرزدایی

فرهنگ وقف یکی از افتخارات اسلام و سنت حسنه‌ای است که در متون اسلامی بارها به آن تأکید شده است، ولی به طور مستقیم در قرآن کریم واژه وقف به کار برده نشده است، بلکه واژه‌ها و عبارات عامی داریم که یکی از موارد آنها را می‌توانیم وقف بدانیم؛ مثل کلمه «خیرات» که در قرآن آمده است؛ قرآن انسان را به «خیرات» تشویق می‌کند

فرهنگ وقف یکی از افتخارات اسلام و سنت حسنه‌ای است که در متون اسلامی بارها به آن تأکید شده است، ولی به طور مستقیم در قرآن کریم واژه وقف به کار برده نشده است، بلکه واژه‌ها و عبارات عامی داریم که یکی از موارد آنها را می‌توانیم وقف بدانیم؛ مثل کلمه «خیرات» که در قرآن آمده است؛ قرآن انسان را به «خیرات» تشویق می‌کند.

به گزارش خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) منطقه آذربایجان شرقی، فقرزدایی و رفع نیازهای مادی و معنوی جامعه از مزیت‌های وقف است که توشه‌ای ماندگار برای واقف می‌باشد. انسان‌های هوشیار، علاوه بر اینکه بخشی از اموال خود را به فرزندان‌شان میراث می‌گذارند، بخشی را وقف کرده و صرف سعادت اخروی می‌کنند.

وقف بر دو نوع خاص و عام است، وقفی که بر جهت خاص، عنوان خاص، شخص، اشخاص معین، گروه و یا طبقه‌ای خاص از مردم باشد، همچون وقف بر اولاد، وقف بر خادم فلان مسجد و... وقف خاص نام دارد و همچنین وقفی که بر جهت عام یا مصلحت عموم، همچون مسجدها، مدرسه‌ها، بیمارستان‌ها، پل‌ها و یا وقف بر عنوان عام همچون فقیران، یتیمان، درماندگان و در راه ماندگان باشد، وقف عام نام دارد.

وقف به اعتبار نوع بهره‌برداری نیز بر دو نوع است، وقفی که در آن مقصود واقف بهره‌بری از درآمدهای موقوفه نباشد همچون ساخت مسجد، وقف انتفاعی نام دارد و وقفی که مقصود واقف از وقف، بهره‌بری از درآمد مادی موقوفه باشد، همچون وقف مغازه یا پاساژی برای حفظ و اداره مسجد، مدرسه و یا بیمارستان معینی، از محل درآمد مادی آن مغازه یا پاساژ، وقف منفعتی نام دارد.

امروزه در جوامع اسلامی وقف به عنوان راهکاری برای حل مشکلات کشور شناخته می‌شود، از این رو ضروری است مردم با فرهنگ وقف آشنا شده و علاوه بر اینکه از ثمرات باقی آن برای آخرت‌شان استفاده کنند، در راستای رفع بخشی از مشکلات کشور موثر شوند.

عدم آشنایی مردم، مشکل حوزه وقف است

حجت الاسلام علی مصائبی، مدیرکل اوقاف و امور خیریه آذربایجان شرقی با اعلام اینکه آشنا نبودن مردم و برخی از ادارات به مسایل وقف مشکل این حوزه است، می‌گوید: وقف هم همچون نماز و روزه مسئله فقهی است و در محلی که حقوق موقوفه پرداخت نشود، آن محل غصبی بوده و نمی‌توان در آنجا نماز خواند و همچنین اگر حقوق موقوفه پرداخت نشود، وقف تعطیل شده و این موضوع اثرات بدی در جامعه دارد.

وی ورود جدی دانشجویان، علما و عموم مردم به موضوع وقف را درخواست می‌کند و می‌افزاید: پشت سر بسیاری از رسانه‌های دنیا کسانی هستند که اموال‌شان را برای تبلیغ جهت دهی افکارشان از طریق این رسانه‌ها، وقف کرده‌اند که ضروری است ما هم برای حفظ فرهنگ و خط امام حسین (ع) و دیگر ائمه معصومان اموالمان را وقف نشر آن کنیم.

وقف، تبدیل ثروت دنیوی به توشه آخرت

محمد اسماعیل سعیدی، نماینده مردم تبریز، اسکو و آذرشهر در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه وقف، تبدیل ثروت دنیوی به توشه اخروی است، می‌گوید: علت ماندگاری وقف ارتباط خلوص نیت به رحمت و عنایت پروردگار مهربان و سپرده شدن کار به اراده ابدی خالق متعال است.

وی با اشاره به آثار و برکات وقف در جامعه اظهار می‌کند: یکی از زیباترین و مفیدترین اقداماتی که انسان از هزاران سال قبل پایه‌گذاری کرده و دین مبین اسلام به آن جلوه زیباتری بخشیده و با طول زمان و گذشت قرن‌ها هیچ کس توان خاموش کردن آن کارهای ماندگار را نداشته و ندارد، وقف است.

سعیدی با اشاره به وارد کردن وقف در نظام آموزشی ادامه می‌دهد: می‌توان با وارد کردن وقف در نظام آموزشی، تفکر و فرهنگ را در ذهن و اندیشه جوان وارد کرد تا با گذشت زمان این تفکر را در عملکرد مردم ببینیم. اگر نیم‌نگاهی به مراکز دینی کشور داشته باشیم، متوجه می‌شویم که اغلب آنان از طریق وقف اداره می‌شوند.

وی یادآوری می‌شود: بسیاری از آثار مفیدی که در نتیجه وقف به مردم می‌رسد، تا روز برپا شدن قیامت نیز ادامه می‌یابد؛ به طور یقین این ماندگاری و جاودانگی اثر شخص حتی هزاران سال بعد از مرگش، جایگاه ابدی و مقام بهشتی او را تعالی بخشیده و موجبات آسایش وی را در دنیا و آخرت فراهم می‌سازد.

این نماینده مجلس به روز کردن فرهنگ وقف را در استقبال بیشتر مردم از این سنت الهی تأثیرگذار می‌داند و می‌گوید: نباید از این نکته غافل شد که منطبق کردن وقف با نیازهای کنونی اقشار مختلف، در جامعه منجر به استقبال بیشتر مردم از این موضوع شده و خیرات و برکات افزون تری را به همراه خواهد داشت.

سعیدی با اشاره به مزایای ترویج وقف در جامعه تأکید می‌کند: بسط و گسترش هرچه بیشتر فرهنگ وقف و تبدیل ثروت‌های مادی و معنوی اجتماعی به سنت ماندگار وقف بسیاری از مشکلات و معضلات جامعه را بهبود می‌بخشد؛ به گونه‌ای که قشر محروم جامعه می‌تواند در سایه خدماتی که از درآمد موقوفات به ایشان می‌رسد، از سطح زندگی بهتری برخوردار شده و در رفاه باشند.

آمادگی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه مجلس شورای اسلامی آماده هرگونه همکاری برای

محمدحسین فرهنگی عضو هیأت رئیسه مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه مجلس شورای اسلامی آماده هرگونه همکاری برای

رفع موانع گسترش فرهنگ وقف است، می‌گوید: وقف دارای ظرفیت بزرگی در کشور است که باید برای تبلیغ و ترویج این فرهنگ به طور شایسته اقدام شود.

وی با بیان اینکه وقف حبس مال برای استفاده از منابع آن به طور نامحدود و خدمات رسانی به آحاد مردم است، اظهار می‌کند: از گذشته وقف در اسلام بین مسلمانان مرسوم بوده و در حال حاضر از رونق نسبتاً مطلوبی برخوردار است؛ طبیعی است که این موضوع در حوزه های مختلف از جمله امور خیریه و معنوی امری بسیار پسندیده است.

این نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی با استناد به آثار وقف بعد از فوت و آثار متأخر این سنت حسنه، ادامه می‌دهد: آثار وقف به مراتب بعد از فوت نیز به آدمی می‌رسد و در طول زمان آثار جسمانی و روحانی فراوانی دارد که همچون چشمه‌ای زاینده خیرات و برکات زیادی را به واقف و دیگر آحاد جامعه می‌رساند.

وی بر لزوم اهتمام واقفان در ورود به عرصه های جدید وقف نیز می‌گوید: اگر وقف و واقفان را به سوی پیشگیری از درمان سوق دهیم و درآمد موقوفات را به این سمت هدایت کنیم که نیت واقف مرهمی بر درد مردم باشد، سرنوشت کشور در حوزه سلامت بسیار بهبود یافته و می‌توان مخارج درمان برخی بیماریهای خاص که نیازمند هزینه کرد زیادی هستند، از محل این موقوفات تأمین کرد.

فرهنگی با تأکید بر اینکه مجلس شورای اسلامی آماده هرگونه همکاری برای رفع موانع گسترش فرهنگ وقف است، می‌افزاید: وقف دارای ظرفیت بزرگی در کشور است که باید برای تبلیغ و ترویج این فرهنگ به طور شایسته اقدام شود.

وی با اشاره به راهکاری برای ترویج سنت وقف خاطرنشان می‌کند: گفتمان سازی و جریان سازی فرهنگ وقف در بین عوام و خاص از طریق شخصیت هایی که نیت خیرخواهانه دارند و خود نیز واقف هستند، می‌تواند تأثیرگذار باشد. همچنین برگزاری تربیون های آزاد، کرسی های آزاداندیشی و مجالسی که در آن شبهات موجود در این حوزه برطرف شده و به طور شفاف مزایای دنیوی و اخروی وقف به مردم تبیین شود، از راه های مؤثر در عرصه ترویج این سنت پسندیده محسوب می‌شود.

ترویج فرهنگ وقف، مصداق بارز آیه «فَاسْتَيْقُوا الْخَيْرَاتِ» است

حجت الاسلام قهرمان احمدی، مشاور استاندار آذربایجان شرقی در امور روحانیت با بیان اینکه کلمه «خیرات» بارها در قرآن ذکر شده است، می‌افزاید: قرآن انسان را به «خیرات» تشویق می‌کند و می‌فرماید: «فَاسْتَيْقُوا الْخَيْرَاتِ» که به عینه می‌توان گفت ترویج فرهنگ وقف مصداق بارز این آیه شریفه است.

وی با تأکید بر اینکه یکی از بهترین راه هایی که می‌تواند برای انسان باقیات الصالحات باشد، وقف است، اظهار می‌کند: وقف صدقه جاریه ای است که از انسان به جا می‌ماند و تا ابد به واقف، خیر و برکت می‌رساند.

احمدی ترویج و توسعه فرهنگ وقف و توجه به آن را ضروری و امری پایدار می‌داند و می‌گوید: مهمترین اقدام لازم در این راستا این است که علما، مراجع و بزرگان دین به موضوع اهتمام ویژه داشته و در مجالس، منابر و مراسمی که اقشار مختلف مردم در آن حضور دارند، نسبت به تبلیغ و تبیین ابعاد این سنت دیرپای الهی گام بردارند.

وی وقف را نهادی برای برطرف کردن تنگناهای جامعه می‌داند و خاطرنشان می‌کند: به وسیله وقف می‌توان بخش قابل توجهی از مشکلات و تنگناهای جامعه را شناخت و اموال و دارایی های افراد نیکوکار را داوطلبانه در جهت رفع آنها به کار بست.

امام جمعه شهرستان هریس ادامه می‌دهد: یکی از ویژگی های نظام حقوقی و اقتصادی اسلام بسط و گسترش فرهنگ حسنه وقف است.

وی می‌افزاید: از آثار و برکات وقف اداره بخشی از مراکز علمی و آموزشی است، هم اکنون بخشی از مراکز علمی ما از برکات وقف بهره مندند و دانشجویان و دانش آموزان مستعد بی بضاعت از ثمرات وقف استفاده می‌کنند، همچنین حوزه های علمیه و مراکز آموزشی و دینی ما از برکات وقف بهره برده و موقوفات خاصی نیز در این زمینه داریم.

مشاور امور روحانیت استاندار آذربایجان شرقی با اشاره به برکات وقف در عرصه های فرهنگی و اقتصادی یادآور می‌شود: وقف برکات زیادی در عرصه های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی به دنبال داشته و دارد و نیاز است صاحب نظران، دانشمندان و علما و اندیشمندان در زمینه آثار، دستاوردها و ثمرات آن قلم زنند و سخن برانند.

وی تأکید می‌کند: به طور قطع هر انسانی دوست دارد هم در زمان حیات و هم در دوران مماتش از او به نیکی یاد شود و ذکر خیر او شود؛ لذا بهترین راه یا یکی از بهترین راه هایی که می‌تواند برای انسان باقیات الصالحات باشد وقف است، چراکه افرادی که از مواهب وقف و موقوفه بهره مند می‌شوند همواره در حق واقف دعای خیر می‌کنند.

احمدی ادامه می‌دهد: اگر نظر و سمت و سوی افکار مردم به ویژه متمولان و متمکنان جامعه را به آثار دنیوی و اخروی وقف جلب کنیم و آنان در این زمینه توجه کامل شوند، خیل عظیمی از مردم به این سنت حسنه روی آورده و نام خود را در بین واقفان خیراندیش ثبت خواهند کرد که این امر بیش از هرچیز مستلزم اطلاع رسانی از طریق رسانه های مختلف دیداری، شنیداری و... است.

وقف ارتباط نسل گذشته و آینده و تطهیر روح است

میرهادی قره سیدی، نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه وقف تشکر عملی، نشانه انصاف و کمک بی منت است، می‌گوید: فقرزدایی و کمک به تعدیل ثروت و ازسویی ذخیره برای قیامت و جبران عقب ماندگی ها از مهمترین آثار وقف در جامعه است.

وی اظهار می‌کند: «وقف» از عقود است که ثمره آن حبس کردن اصل مال و اختصاص دادن منفعت آن است. وقف ارتباط نسل گذشته و آینده و تطهیر روح است و آثار دنیوی و اخروی فراوانی دارد؛ چراکه اگر کسی به دیگران کمک کند خدا گره ها را از زندگی او باز می‌کند و ثواب اخروی نیز بر اعمالش ثبت می‌شود.

وی می‌افزاید: یکی از جاهایی که «وقف» میتواند به طور فعال وارد عمل شود و موانع سعادت و به فعلیت رسیدن استعداد های انسان

را برطرف کند، در محو فقر و تأمین عدالت اجتماعی است.

قره سیدی با اشاره به وقف به عنوان سیره اولیاء یادآور می‌شود: وقف علامت صداقت و سیره اولیاء است و فانی را باقی می‌کند، بنابراین اگر وقف کردیم معلوم می‌شود حب دنیا را از دلمان بیرون کرده‌ایم، آن‌هایی که وقف نمی‌کنند، سرمایه‌هایشان را با خود به گور نمی‌برند پس چه بهتر که با وقف کردن آن اموال را ماندگار کنیم.

وی با بیان اینکه وقف، معامله با خداست، بر لزوم آماده کردن درون مردم برای تشویق به امر وقف تأکید می‌کند و می‌گوید: اشتیاق مردم مسلمان ایران به سنت‌های حسنه الهی از دیرباز تاکنون زبانزد خاص و عام بوده؛ اگر درخصوص اقدام به وقف هم کاستی‌هایی دیده می‌شود، از تبلیغات کم و یا قانع‌کننده مسئولان ناشی شده که باید با کارهایی که به رفع شبهه و اعتمادسازی در بین مردم منجر می‌شود، نسبت به ترویج این چشمه همیشه جاری گام برداشت که البته باید تأکید کرد این امر تنها با ابلاغیه، بخشنامه، همایش و بنر و... اجرایی نمی‌شود و نیازمند راهکارهایی عملی و اصولی است.